

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Голова Приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ акад. В.С. Бакіров

«_____» _____ 2019 р.

Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО
ВИПРОБУВАННЯ (ЕКЗАМЕНУ)
З «ОСНОВ ТУРИЗМУ»**

*для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 242 «Туризм» (денна та заочна форми навчання)
на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою спеціальністю /
напрямом підготовки*

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри
туристичного бізнесу та
країнознавства
протокол № 5 від 20.12. 2018 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
методичною комісією
факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу
протокол № 6 від 23.01. 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні Вченої ради факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
протокол № 8 від 24.01. 2019 р.

Програма додаткового фахового вступного випробування (екзамену) з «Основ туризму» для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 242 «Туризм» (денна та заочна форми навчання) на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою спеціальністю/ напрямом підготовки.

Укладачі:

1. **Парфіненко Анатолій Юрійович** – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;
2. **Євтушенко Олена Віталіївна** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;
3. **Баранова Валерія Вадимівна** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;
4. **Посохов Іван Сергійович** - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Загальні положення

Програма є основним науково-методичним документом, що регламентує зміст вступного екзамену. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної та практичної підготовки вступників, до виявлення рівня їх знань.

Мета додаткового фахового випробування з «Основ туризмознавства» для осіб, що здобули ступінь бакалавра за іншим напрямком підготовки – оцінити рівень підготовленості вступників до подальшого навчання в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна за спеціальністю «Туризм»

Вступник повинен знати:

- теоретичні основи формування і факторів розвитку рекреаційних комплексів, їх спеціалізації та видів у сучасних конкретних умовах;
- методи моніторингу ринку туристичних послуг та техніку планування туристичного продукту;
- основні принципи і напрямків проведення туристичної політики України;
- технологію складання турпакету та формування різних видів турів за призначенням; технологію оформлення, ведення обліку та зберігання туристичної документації;
- технологію перевірки правильності оформлення туристичної документації та правил акредитації та подачі документів до посольств (консульств) закордонних держав; оформлення документів на отримання візи (дозволу в'їзду) країни відвідування, Шенгенської чи національної візи; технологію обов'язкового страхування туристів на підставі нормативно-правової бази з питань страхування та особливостей страхування майна і життя в Україні та за кордоном;
- методику підготовки та проведення екскурсії та вимоги до екскурсовода.

Вступник повинен вміти:

- використовувати знання щодо створення умов для формування ринку послуг соціально-культурного сервісу і туризму з урахуванням застосування прогресивних технологій;
- забезпечувати діяльність підприємств, організацій, установ, що представляють послуги з рекреації, соціально-культурному сервісу і туризму;
- розробляти стратегію і тактику діяльності підприємств, організацій, установ, що представляють послуги в сфері туризму;
- забезпечувати комплексне обслуговування споживачів послуг сервісу і туризму;

- забезпечувати систему заходів щодо підвищення якості надаваних послуг підприємствами (організаціями, установами) соціально-культурного сервісу і туризму;
- впроваджувати сучасні наукові знання, передові технології в соціально-культурному сервісі і туризмі, рекреації та інших сферах діяльності.

Порядок створення, організації та роботи фахової атестаційної комісії регламентується Правилами прийому до Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в 2019 році та Положенням про приймальну комісію Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ВІДПОВІДЕЙ НА ЗАВДАННЯ
ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З «ОСНОВ ТУРИЗМУ»
Час виконання – 90 хвилин**

Білет вступного екзамену розбитий на 2 частини, сумарна оцінка яких 100 балів. За правильне виконання кожного завдання першої частини нараховується 10 балів. Всього - 20 балів. За кожне правильне поєднання букви і цифри завдання другої частини нараховується 4 бали. Всього - 80 балів.

10 балів - у відповіді відображені основні концепції та теорії з даного питання, проведено їх критичний аналіз і зіставлення, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами і експериментальними даними. Абітурієнтом формулюється і обґрунтовується власна точка зору на заявлені проблеми, матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів.

9 балів - у відповіді відображені основні концепції та теорії з даного питання, проведено їх критичний аналіз і зіставлення, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами і експериментальними даними. Абітурієнтом формулюється і обґрунтовується власна точка зору на заявлені проблеми, матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів. У відповіді допущені незначні похибки, що не мають суттєвого впливу на кінцевий результат.

8 балів - у відповіді описуються і порівнюються основні сучасні концепції та теорії з даного питання, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами, абітурієнтом формулюється власна точка зору на заявлені проблеми, проте він відчуває труднощі в її аргументації. Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів.

7 балів - у відповіді описуються і порівнюються основні сучасні концепції та теорії з даного питання, описані теоретичні положення ілюструються практичними прикладами, абітурієнтом формулюється власна точка зору на заявлені проблеми, проте він відчуває труднощі в її аргументації. Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів, але у відповіді допущені значні похибки.

6 балів - у відповіді відображена більша частина сучасних концепцій та теорій з даного питання, аналіз і зіставлення цих теорій не проводиться. Абітурієнт відчуває значні труднощі при ілюстрації теоретичних положень

практичними прикладами. У абітурієнта відсутня власна точка зору на заявлені проблеми. Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів.

5 балів - у відповіді відображена лише деякі сучасні концепції та теорії з даного питання, аналіз і зіставлення цих теорій не проводиться. Абітурієнт відчуває значні труднощі при ілюстрації теоретичних положень практичними прикладами. У абітурієнта відсутня власна точка зору на заявлені проблеми. Матеріал викладається професійною мовою з використанням відповідної системи понять і термінів.

4 балів - відповідь не відображає сучасні концепції та теорії з даного питання. Абітурієнт не може привести практичних прикладів. Матеріал викладається «життєвою» мовою, не використовуються поняття і терміни відповідної наукової галузі.

3 балів - відповідь відображає систему уявлень абітурієнта на заявлену проблему, абітурієнт не може назвати жодної наукової теорії, але може надати визначення базових понять.

2 балів - відповідь відображає систему «життєвих» уявлень абітурієнта на заявлену проблему, абітурієнт не може назвати жодної наукової теорії, може надати визначення деяких базових понять.

1 балів - відповідь відображає систему «життєвих» уявлень абітурієнта на заявлену проблему, абітурієнт не може назвати жодної наукової теорії, не дає визначення базових понять.

0 балів - відповідь не надається.

За підсумками екзамену вступник може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана сума балів зі 100-балової шкали оцінки переводиться в 2-рівневу шкалу у такий спосіб:

Оцінка за баловою шкалою	Оцінка за дворівневою шкалою
50 - 100	зараховано
0- 49	Не зараховано

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Дисципліна 1: Основи туризмознавства

Тип туризму (внутрішній, в'їзний). Категорії туризму (туризм у межах країни, національний туризм, міжнародний туризм). Види туризму (рекреаційний, лікувальний, пізнавальний, діловий, релігійний, етнічний, транзитний). Спосіб організації туризму (організований й неорганізований туризм). Подорожі по тривалості (короткостроковий і довгостроковий). Види туризму по використовуваним транспортним засобам (залізничний, авіаційний, теплохідний, автомобільний, автобусний, велосипедний та ін.). Туризм по інтенсивності туристських потоків. Туризм по джерелах фінансування. Окремі види туризму (екологічний, сільський, пригодницький, спортивний, самодіяльний з активними способами пересування й ін.).

Туристичні послуги та товари. Суб'єкти туристичного ринку. Механізми функціонування туристичного ринку. Тур як специфічний продукт туристичного ринку. Маркетинг туризму. Туристичний інформаційний центр.

Формування системи гостинності. Індустрія туризму та її структура. Територіальна складова індустрії туризму. Виробнича складова індустрії туризму. Регуляторна складова індустрії туризму.

Дисципліна 2: Правове регулювання туристичної діяльності

Система законодавства України про туризм. Закон України «Про туризм» - основний законодавчий акт у сфері правового регулювання туристичної діяльності в Україні. Класифікація нормативно-правових актів щодо здійснення туристичної діяльності за юридичною силою, за масштабом діяльності, за колом осіб та іншими ознаками.

Види туризму відповідно до чинного законодавства України. Учасники відносин, які виникають при здійсненні туристичної діяльності.

Державне регулювання туристичної діяльності в Україні. Види правового регулювання туристичної діяльності: державно-правове (органи державної влади) та інституційно-правове (Туристична палата України, асоціація ділового туризму України, інші). Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування в галузі туризму. Державне агентство України з туризму та курортів – центральний орган виконавчої влади у сфері туризму.

Контроль та нагляд за туристичною діяльністю в Україні. Функції державних органів щодо регулювання туристичної діяльності. Види нагляду за учасниками ринку туристичних послуг.

Програми розвитку туристичної діяльності в Україні.

Система міжнародного законодавства про туризм. Поняття «міжнародний туризм» та міжнародні туристичні відносини. Загальна характеристика міжнародно-правових актів у сфері туризму (акти міжнародних конференцій, хартії, конвенції, декларації, кодекси, стандартні правила та типові контракти).

Правовий статус та види міжнародних організацій в галузі туризму. Класифікація всесвітніх та регіональних міжнародних організацій (Організація Об'єднаних Націй, Економічна і Соціальна Рада ООН, Європейська економічна комісія, Економічна комісія для Латинської Америки й Карибського району, Економічна комісія для Африки, Міжнародна асоціація повітряного транспорту, Міжнародна організація цивільної авіації; Асоціація з туризму країн – членів АСЕАН й Туристичну асоціацію країн Азії й Тихого океану (Азіатсько-тихоокеанський регіон), Європейська мережа подорожей – всесвітній консорціум 250 незалежних туристичних агентств, інші). Всесвітня туристична організація: порядок утворення, правовий статус, напрямки діяльності. Недержавні спеціалізовані міжнародні організації.

Загальні положення про зобов'язання, виконання зобов'язання. Поняття та ознаки цивільно-правового договору. Поняття, порядок укладання, сторони, права і обов'язки за договором про надання послуг. Забезпечення гарантії виконання зобов'язань суб'єктом туристичної діяльності.

Договори туроператора з постачальниками послуг (договір із готельним підприємством; договір із підприємством харчування; договір із автотранспортним підприємством; договір із авіакомпанією; договір із залізницею; договір з екскурсійним бюро; договір із музеєм тощо).

Договір між туроператором і турагентом Особливості укладення договору на туристичне обслуговування. Ваучер як форма письмового договору на туристичне або екскурсійне обслуговування.

Порядок та умови припинення договору на туристичне обслуговування.

Роль і місце страхових послуг у формуванні та розвитку сфери туризму України. Загальні положення про договір страхування. Основні поняття сфери страхування. Види та форми страхування.

Класифікація страхування у сфері туризму. Особисте страхування туристів. Майнове страхування туристів. Страхування цивільно-правової відповідальності туристів.

Дисципліна 3: Туристичне країнознавство

Формування перших країнознавчих уявлень та знань. Основні періоди та наукові школи розвитку країнознавства. Бернард Варен, Фрідріх Ратцель, Відаль де ла Бланш. Антропогеографічний напрямок у країнознавчих дослідженнях. Традиції вітчизняного країнознавства. С. Рудницький. М.М. Баранський. Країнознавство за радянських часів. Сучасні школи країнознавчих досліджень. Країнознавство як наукова дисципліна.

Особливості туристичного країнознавства: предмет, об'єкт, функції, завдання дисципліни, її взаємодія з іншими науками та місце серед дисциплін туристичного профілю. Принципи, методи та закономірності країнознавства.

Політична карта світу. Міжнародний статус країн. Форми державного правління. Монархія. Республіка. Адміністративно-територіальна організація країн. Унітарна держава. Федерація. Конфедерація. Політичні режими країн. Демократія. Авторитарний режим. Тоталітарний режим. Антропологічні особливості людських рас. Етнічна структура населення. Мовна структура населення. Мова як віддзеркалення культури країни. Актуальність релігії в туристичному країнознавстві. Географія релігійного туризму. Сутність світових релігій. Центри паломництва у християнстві, ісламі та буддизмі.

Поняття «географічне положення» країни. Особливості географічного положення у туристичному країнознавстві. Властивості географічного положення. Характеристика фізико-географічного, економіко-географічного, соціально-географічного, політико-географічного, еколого-географічного положення.

Використання понять «територія» та «простір» в туристському країнознавстві. Властивості території. Територія держави. Параметри території: розмір, конфігурація та державні кордони. Територіальна приналежність людини, правовий статус міжнародного туриста. Простір як умова для туристичної діяльності. Характеристика заповідної, рекреаційної, традиційно-етнографічної, сільськогосподарської, промислової та урбанізованої функціональних територіальних зон.

Уявлення про адміністративно територіальний устрій країн, принципи виокремлення адміністративно-територіальних одиниць, типи адміністративно-державного управління. Центрування простору та столичне місто. Класифікація столиць країн світу за своїм походженням.

Культурно-образний підхід – основа формування туристичного образу території. Особливості застосування культурно-образного підходу: «квантова» організація тексту, обмеження кількості провідних тем, символи тем, нарощування теми, географічне представлення образу. Образна природа туризму та роль туристичного іміджу країни в умовах глобалізації. Сутність національного бренду країни.

Туристичний імідж країни як продукт інформаційного середовища. Соціально-психологічний механізм впливу феномену іміджу. Властивості та функції туристичного іміджу. Маркетинг іміджу. Методологічні принципи іміджування країни. Символічний капітал культури в структурі туристичного іміджу. Алгоритм створення туристичного іміджу країни: політико-географічний образ, природно-ресурсний образ, цивілізаційно-культурний образ, соціоментальний образ, виробничо-економічний образ, національно-ціннісний образ. Механізми реалізації туристично-іміджевої політики держави.

Дисципліна 4: Організація екскурсійної діяльності

Екскурсознавство як наука. Сутність екскурсії. Функції та ознаки екскурсії. Екскурсійний метод пізнання. Екскурсія як педагогічний процес. Елементи психології в екскурсії. Логіка в екскурсії. Класифікація екскурсій. Тематика і зміст екскурсій. Показ в екскурсії. Розповідь в екскурсії. Поєднання показу і розповіді в екскурсії

Екскурсійна методика та шляхи її вдосконалення. Технологія підготовки нової екскурсії. Складання маршруту екскурсії. Методика проведення екскурсій. Техніка ведення екскурсій

Екскурсовод - професія. Особистість екскурсовода. Екскурсоводчеське майстерність. Вміння та навички екскурсовода. Мова екскурсовода. Внеречеві засоби спілкування.

Дисципліна 5: Менеджмент в туризмі

Сутність управлінських рішень. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керівництва та континууму стилів керівництва. Характеристика та класифікація стилів керівництва. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Особливості національних систем керівництва.

Сутність результативності та ефективності менеджменту. Економічна, організаційна ефективність управління. Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення.

ПИТАННЯ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ :

1. Види туризму.
2. Суб'єкти туристичної діяльності.
3. Індустрія туризму та її структура.
4. Регуляторна складова індустрії туризму.
5. Територіальна складова індустрії туризму.
6. Виробнича складова індустрії туризму.
7. Тур як специфічний продукт туристичного ринку.
8. Формування системи гостинності.
9. Система законодавства України про туризм. Загальні положення Закону України «Про туризм».
10. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні.
11. Контроль та нагляд за туристичною діяльністю в Україні.
12. Програми розвитку туристичної діяльності в Україні.
13. Система міжнародного законодавства про туризм.
14. Міжнародні організації в галузі туризму, їх види та правовий статус.
15. Поняття, підстави виникнення й види зобов'язань. Виконання зобов'язання.
16. Поняття й загальні положення про цивільно-правовий договір. Зобов'язання, які виникають у зв'язку з наданням послуг.
17. Договори між суб'єктом туристичної діяльності і постачальниками послуг проживання, перевезення, харчування та інших додаткових послуг.
18. Договір між туристичним оператором та туристичним агентом.
19. Договір між туристичним оператором (агентом) та туристом. Ваучер як форма договору на туристичне обслуговування.
20. Поняття страхування, його форми та види.
21. Особисте страхування туристів під час подорожей.
22. Майнове страхування та страхування відповідальності туристів під час подорожей.
23. Науково-теоретичні основи і принципи (методологія) організації екскурсійної роботи.
24. Становлення і розвиток (історія) екскурсології як науки і навчальної дисципліни.
25. Екскурсія - спосіб пізнання або спосіб відпочинку? Еволюція поняття.
26. Екскурсія як елемент і форма педагогічної роботи і виховання.
27. Психологічний вплив екскурсії, психологія екскурсійної роботи.
28. Елементи структурної побудови екскурсії. Текст і план, послідовність екскурсії, рівні показу.
29. Методика і методи екскурсійної роботи, жанри і сюжет екскурсій, показ.
30. Етика, етикет і особистість екскурсовода у практиці екскурсійної роботи.
31. Правила організації екскурсій.
32. Популярні екскурсії в Україні і пострадянських країнах.

33. Сутність та види управлінських рішень.
34. Методи прийняття рішень.
35. Умови ефективності управлінських рішень
36. Характеристика стилів керівництва.
37. Сутність управлінської решітки.
38. Виділіть основні особливості стилів керівництва.
39. Форми влади.
40. Розкрийте основні етапи становлення країнознавства.
41. З чим пов'язано виникнення туристичного країнознавства?
42. Що складає предмет та об'єкт вивчення у туристичному країнознавстві?
43. Які функції виконує туристичне країнознавство?
44. Коли і у яких формах виникають першооснови країнознавчих знань, орієнтованих на подорож?
45. Охарактеризуйте основні закономірності країнознавства.
46. Розкажіть про принципи та методи, що застосовують в країнознавстві.
47. Назвіть та охарактеризуйте основні форми державного устрою.
48. Які форми державного правління Вам відомі? В чому виявляються їхні особливості?
49. Охарактеризуйте основні політичні режими країн світу.
50. Етнічна характеристика населення в туристичному країнознавстві.
51. Мовний склад населення.
52. Сутність світових релігій та основні центри їхнього паломництва.
53. Дайте визначення поняттю «географічне положення» країни, розкрийте його властивості та особливості використання у туристичному країнознавстві.
54. Охарактеризуйте основні концепти географічного положення.
55. У чому виявляється специфіка використання понять «територія» та «простір» в туристичному країнознавстві?
56. В чому полягають особливості адміністративно-територіальної організації держав світу?
57. Чи є відмінності між поняттями «центр» та «столиця»? Які бувають столиці країн світу за своїм походженням?
58. Яка різниця між поняттями «образ», «імідж» та «бренд»?
59. У чому полягає сутність культурно-образного підходу в країнознавстві та яку роль він відіграє при створенні туристично-країнознавчих текстів?
60. Що Ви розумієте під туристичним іміджем країни? Яким чином туристичний імідж впливає на її туристичну затребуваність?
61. Якими властивостями характеризується туристичний імідж країни?
62. Назвіть та охарактеризуйте функції туристичного іміджу країни.
63. Розкрийте основні методологічні принципи створення туристичного іміджу країни.
64. Охарактеризуйте алгоритм створення туристичного іміджу країни.
65. Які Вам відомі механізми реалізації туристично-іміджевої політики країни?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про туризм» от 19.09.95 г. № 325/95-ВР. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1105-14>
2. ДСТУ 4527:2006 “Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення” від 28.02.2006.
3. ДСТУ 4268 “Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги”
4. ДСТУ 4269 “Послуги туристичні. Класифікація готелів”
5. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посіб. / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – К.: Альтерпрес, 2007. – 464 с.
6. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. 2007 р. - 288 с.
7. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : Підручник. – К.: Знання, 2010. – 502 с.
8. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. посіб. / Колект. авт. Дорошко М. С., Кривонос Р. А. Крижанівський В. П., Сербіна Н. Ф. – К.: Ніка-Центр, 2009. – 310 с.
9. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. – К.: Київський університет, 2008. – 335 с. Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. Туристичне країнознавство. Європа: Навч. посібник. / Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. – К.: ТОВ Центр Учбової Літератури, 2009. – 224 с.
10. Масляк П. О. Країнознавство: Підручник / Масляк П. О. – К.: Знання, 2007. – 292 с.
11. Менеджмент туризму: підручник. Школа І. М., Корольчук О. П - Чернівці : Книги - ХХІ, 2011. - 464 с.
12. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство: Навч. посіб. / Парфіненко А. Ю. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 288 с.
13. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту: Підручник. - К.: Кондор, 2009.-408с.
14. Саак А.Э., Пшеничный Ю.А. Менеджмент в социально-культурном сервисе и туризме. Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2007. – 512 с.
15. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство: туристичні ресурси світу: Європа, Азія, Австралія та Океанія: Навч. посіб. / Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. – К.: Альтпрес. – 2009. – 427 с.

16. Скобкин С. С. Практика сервиса в индустрии гостеприимства и туризма : учеб. пособие / С. С. Скобкин. – М. : Магистр, 2007. – 493 с.
17. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. / І.В. Смаль. – Ніжин: Вид-во Ніжинського держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.
18. Сокол Т.Г. Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах / Т.Г. Сокол. – К. : Альтерпрес, 2009. – 447 с.
19. Туристична діяльність. Нормативна база / О.М. Роїна – К., 2005. – 448 с.
20. Туристичне країнознавство: країни лідери туризму: Навч. посіб. / Під ред.: О. О. Любіцевої. – К.: Альт-прес, 2008. – 436 с.
21. Туристичне країнознавство: підручник / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О. О. Любіцева. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2015. – 551 с.
22. Туристичне країнознавство: підручник / А. Ю. Парфіненко, О. О. Вишневська, В. І. Сідоров. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
23. Устименко Л. М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2015. – 320 с.
24. Яценко Б. П., Бабарицька В. К. Країнознавство: основи теорії. Навч. посіб. / Б. П. Яценко, В. К. Бабарицька. – К.: Либідь, 2009. – 312 с.

Завідуючий кафедрою
туристичного бізнесу та
країнознавства

к.і.н. доц. А.Ю. Парфіненко

Затверджено на засіданні приймальної комісії
ХНУ ім. В.Н. Каразіна
протокол № ____ від _____ 2019р.